

Наставна јединица	Вељко Петровић: Салашар
Циљ часа	Упознавање ученика са стварањем Вељка Петровића Уочавање основних елемената Петровићеве прозе Запажање стилских особености у његовом писању Уочавање специфичности језика Вељка Петровића

Одговоре достави **ОБАВЕЗНО** имејлом на: Milena.Djuric.ETS@gmail.com до 10.5.2020.

У имејлу у пољу „од:“ обавезно написати име и презиме а у пољу „наслов“ и одељење.

Материјал за ученике:

Приповетку Салашар можете пронаћи на следећем линку: <https://www.ravnoplov.rs/salasar/>

Вељко Петровић (1884–1967) рођен је у Сомбору који ће у његовој прози добити назив Раванград. Сели се у Београд 1911., где уређује књижевне часописе; учествовао је у балканским ратовима као ратни дописник; учествовао је и у Првом светском рату и рат је провео у Женеви. Између два рата је много писао. Изабран је за члана САНУ. После Другог светског рата био је директор Народног музеја у Београду. Књижевно дело Вељка Петровића богато је и разноврсно. Написао је велики број песама, а највише домете остварио у родољубивој лирици.

Ипак, најплоднији је као приповедач. Објавио је десетак књига приповедака.

Приповетке је поделио у неколико тематских циклуса:

1. приповетке о Војводини
2. приповетке о другим срединама
3. ратне приповетке
4. приповетке о деци и животињама

Вељко Петровић је Војводини посветио велики број приповедака и у њима дао лепоту и богатство војвођанске земље, снагу и радиност војвођанског паора, антејску везаност сељака за земљу, друштвено и морално пропадање српског грађанства које је полако подлегало мађаризацији

У овој приповеци Петровић паралелно поставља село и град, сеоску и малограђанску средину, сељаке и варошане

Прича о сељаку, салашару Бабијану Липоженчићу, развија се поступно и логично

На почетку приче појављује се Туна Џинић, такође пореклом салашар, а сад пандур, који је кренуо у село да ручи позив богатом салашару Бабијану Липоженчићу за жупанијску скупштину. Туна живи у граду, у средини мађарске господе, и овде је већ начета тема о губљењу националног идентитета зарад лагоднијег живота. Указује се на лепоту предела кроз који пролази, али и на нарушавање те лепоте цивилизацијским тековинама

У другом сегменту имамо сусрет својице старих пријатеља. Видимо домаћинску кућу остарелог Бабијана у којој се поштује ред и гост дочекује са великим почастима. Бабијан је богат и на челу велике породице, и као такав, поштован и од стране укућана, и од стране свог пријатеља Туне. Видимо да на политичка питања, скупштину и изборе, гледа са заједљивом иронијом.

Укућани су поносни на част указану њиховом најстаријем члану. У свечаној атмосфери испраћају га у град. Бабијан одлази у биргуз где се скупљају и остали учесници скупштине. Он седе на почасно место, јер је најбогатији. Ту је и адвокат Вујовић који се труди да говори српски, иако га је потпуно заборавио.

На скупштини се расправља о политичким питања, али то Бабијана не занима. Он мисли о пословима који га чекају код куће. Из дремежа га буди глас српског попа- то је једини српски говор на скупу.

Бабијан је почастован што је позван на ручак код жупана. У салону се осећа несигурно, збуњује га сјај паркета, прелепи теписи, не зна где да стане. На ручку се господа подсмева салашаревом недостатку аристократских манира, тако да он на крају опонаша животиње са салаша, што изазива салве смеха код господе. Бабијан види да му се они ругају и на крају вечери каже жупану да салашари умеју и лајати, али и људски диванити.

Недељу дана након овог догађаја, Бабијану у посету свраћају жупан и један посланик. Он, прибрано и достојанствено, показује господи своје огромно имање и богатство. Они код њега остају на ручку, који је обилан и богат, и на крају започињу тему избора. Бабијан одбија да се укључи у политички живот, на шта жупан почиње да му прети. Жупана изненађује ова промена у понашању салашара, па га подстиче да кукуриче као што је то радио на недавном ручку. Бабијан му мирно одговара да у вароши може и њакати, али да се у његовој кући разговара. Гости схватају смисао ових речи (какво друштво, такав и разговор), па одлазе понижени и пијани. Бабијан остаје као победник, јер је варошкој господи показао своју сигурност и независност.

Приповедање Вељка Петровића у потпуности је подређено сликању људи и средине. Он воли детаљ, даје прецизне описе, кратким потезима портретише ликове. Користи изворан језик- језик малограђанске средине, са много помодарства, и језик сељака, салашара. Писац се толико поистовећује са својим актерима и њиховим начином говора, да и у свој говор уноси локализме, архаизме и варваризме.

Задатак:

- Шта је салаш?
- Ко су Буњевци?
- Које две средине паралелно слика Вељко Петровић?
- Ко је Бабијан Липоженчић?
- Одакле Бабијан Липоженчић вуче снагу?
- Какав је Бабијан?
- Каква су вармеђанска господа?

Одговоре достави **ОБАВЕЗНО** имејлом на: Milena.Djuric.ETS@gmail.com до 10.5.2020. У имејлу у пољу „од:“ обавезно написати име и презиме а у пољу „наслов“ и одељење.